

LOPPURAPORTTI**1. Toteuttajan nimi**

Leader Pohjoisin Lappi ry

2. Hankkeen nimi, hanketunnus ja toteutusaika

Hankkeen nimi: Youth Activator Network
Hanke-/tukipäätösnumero: 62358
Hankkeen toteutusaika: 1.3.2018 - 28.2.2021

3. Yhteenvedo hankkeesta

Youth Activator Network -hanke vahvisti nuorten positiivista kotiseutukuvaa alueesta paikkana, joka tarjoaa mielekkään toimeentulon tulevaisuuden työelämässä ja johon nuori kuuluu ja on kasvanut kiinni. Nuorten toimeentulon mahdollisuuksia kirkastettiin peilaten alueen tulevaisuusnäkyymiin yhdessä alueen nuorten kanssa toimivan verkoston kanssa.

Hankkeen toiminta-alueena oli koko Leader Pohjoisin Lappi ry:n toiminta-alue eli Salla, Savukoski, Pelkosenniemi, Kemijärvi, Sodankylä, Inari ja Utsjoki. Kohderyhmänä sekä hyödynsaajina hankkeessa olivat ensisijaisesti alueella asuvat varhaisnuoret ja nuoret.

Hankkeessa kehitettiin, pilotoitiin ja kehitettiin edelleen Nuorisoleader-toimintamallia, joka painottui nuorten projektien sekä yrittäjyyskokeilujen koordinoimiseen ja rahoittamiseen, toteutettiin työpajoja sekä kansainvälistä yhteistyötä sekä järjestettiin koulutuksia verkostolle. Hankkeessa tiedotettiin toiminnasta nuorille suoraan sekä välillisesti oppilaitosten ja muiden yhteistyötahojen kautta. Nuorisoleader-toiminnan kautta osallistettiin nuoria vaikuttamaan itse ympäristöönsä sekä oppimaan yrittäjyyttä niin käytännössä että asenteena.

4. Raportti**4.1 Hankkeen tavoitteet****a. Ylemmät tavoitteet**

Hanke toteutti Leader Pohjoisin Lappi ry:n Peloton Pohjoisin 2014–2020 strategiaa ja sen Tulevaisuus häikäisee – Nuorten Leader-painopistettä.

Peloton Pohjoisin -strategian Nuorten Leaderin tavoitteena oli nuorten osallisuuden ja toiminnallisen demokratian lisääminen, nuorten kotiseutuidentiteetin vahvistaminen sekä alueella elämisen ja viihtymisen mahdollisuuksien kirkastaminen.

Nuorten Leader-painopisteen sisällä oli jo valmiiksi tehty lasten ja nuorten viihtyvyyttä ja harrastusmahdollisuuksia parantavia toimia, joten Youth Activator Network -hankkeessa keskityttiin tiiviimmin

1 (10)

Pohjoisin Lappi

nuorten osallisuuden kokemusten kautta kotiseutukiintymyksen vahvistamiseen sekä alueen tulevaisuuskuvan näkemiseen positiivisena suhteessa omaan tulevaisuuteen.

b. Hankkeen tavoitteet

Hankkeella oli kaksi pääasiallista vaikuttavuustavoitetta, joista ensimmäinen oli nuorten positiivisen kotiseutukuvan vahvistaminen paikkana, joka tarjoaa mielekkään toimeentulon tulevaisuuden työelämässä ja johon nuori kuuluu ja on kasvanut kiinni. Osatavoitteina tälle olivat toimeentulon mahdollisuuksien kirkastaminen alueen tulevaisuudennäkymiin sekä tulevaisuuden työelämään perustuen; yrittäjyyshengen ja -taitojen sekä tulevaisuuden työelämätaitojen kehittäminen; osallisuuden ja vaikuttamisen kokemusten lisääminen.

Toisena päätavoitteena oli Leader-toiminnan työkalujen, menetelmien ja yhteistyöverkoston kehittäminen, jotta toiminta tukisi jatkossa paremmin nuorten positiivisen kotiseutukuvan rakentamista. Tälle osatavoitteina olivat nuorten kontakti/tukihenkilöverkoston ja verkoston toiminnan ja osaamisen kehittäminen sekä nuorille tarjottavien toimintamuotojen kehittäminen.

Hankkeella oli myös välittömiä tulostavoitteita, joita seurattiin vuotuisessa arvioinnissa: käytössä oleva Nuorisoleader-toimintatapa nuorten omille projekteille; kehittyvä ja verkostoyhteistyössä toimiva malli nuorten yrittäjyyskokeilujen tukemiseen; verkoston laajentuminen nuorten kanssa työtä tekeviin ohjaamalla vastavuoroisesti toistensa toimintoihin tilanteen mukaan; nuorten omiin projekteihin sekä yrittäjyyskokeiluihin on saatavilla ohjausta.

Kvantitatiivisia tuotoksia mitattiin nuorten omien projektien, kansainvälisien tapahtumien tai projektien, yrittäjyyskokeilujen, yritysten, yrittäjyys- ja työelämävalmennusten, ohjaajakoulutuksissa käyneiden, vapaaehtoisten ohjaajien tai kontaktihenkilöiden, hankkeeseen aktiivisesti osallistuneiden nuorten sekä vuosittaisen kehyksen ulkopuolisen rahoituksen määrällä.

4.2 Toteutus

a. Toimenpiteet

Nuorisoleader-tuen toimintamalli

Hankkeen aikana tuotettiin Nuorisoleader toimintamalli, joka mahdollisti 10–25-vuotiaiden nuorten omille projekteille sekä 13–29-vuotiaiden nuorten yrittäjyyskokeiluille rahallista tukea enintään 500 €. Toimintaa varten luotiin säännöt, tehtiin sähköinen hakulomake ja raportointilomake, suunniteltiin ja toteutettiin ulkoilma esitteineen sekä koottiin työryhmä, joka teki päätökset tuen myöntämisestä. Hankkeen työntekijä toimi toimintamallissa aktivoijana. Nuoret tavoitettiin oppilaitosten kautta, nuorisotiloilla, somessa ja tapahtumissa. Parhaat tulokset saavutettiin kasvokkain tapahtuneissa kontakteissa. Toimintamallia päivitettiin hankkeen aikana hankkeen etenemisen mukaan niin, että se olisi mahdollisimman selkeä ja helposti lähestyttävä prosessi nuorten näkökulmasta. Toimintamallia yksinkertaistettiin ja tukirahahaun sääntöjä muokattiin opastamaan nuorta aktiiviseen rooliin projektien toteuttajana tai aloittelevana yrittäjänä.

Nuorisoleader-projekti sekä -yrittäjyyskokeilu lähtee yhteydenotosta joko nuorilta itseltään, heidän sidosryhmiltään tai Nuorisoleaderilta aktivoinnin yhteydessä. Yhteydenoton aikana tai sen jälkeen voidaan neuvua tarkemmin tukihakemuksen tekemisessä ja sen lähettämässä. Tukihakemus tulee sen jälkeen työryhmän käsittelyyn, jossa tehdään päätös tukemisesta tai kysytään tarkentavia lisäkysymyksiä tukemaan tukipäätöstä.

Päätöksen jälkeen hakijoihin otetaan uudestaan yhteyttä ja annetaan lisäohjeita sekä laitetaan myönteisen päätöksen saaneet tukihakemukset maksuun. Tukea saaneilta projekteilta pyydetään

toteutuneen projektin tai yrittäjyyskokeilun jälkeen lyhyt raportti. Tukihakemuksen hyväksymisen jälkeen nuorille maksetaan tuettavasta summasta 80 % ja raportoinnin jälkeen loput 20 %.

Hankkeen tavoitteina oli saada toimintaan mukaan myös aikuisia NuorisoLeader-yhteys henkilöiksi sekä kylien yhteys henkilöiksi. Käytännössä aikuiset ja kylien yhteys henkilöt ovat niitä aikuisia, jotka toimivat nuorten projektiryhmien sekä yrittäjyyskokeilujen vastuu- sekä yhteys henkilöinä.

LAG Spira Mare 2020-yhteistyössä toteutetut nuorten tapaamiset

Alkuperäinen suunnitelma oli toteuttaa neljä kansainvälistä nuorten tapaamista yhteistyössä LAG Spira Mare 2020:n nuorisohanke Youth Activator Network kanssa. Hankkeen aikana päästiin toteuttamaan vain kaksi nuorten opintomatkaa sekä yksi webinaari, johtuen ruotsin puolen yhteistyötahon henkilöstövaihdoksista sekä hankkeen loppuaikana korona esti maiden väliset vierailut kokonaan. Kaksi ensimmäistä tapaamista toteutettiin nuorten opintomatkoina Ruotsiin ja kolmas tapaaminen toteutettiin korona-ajan mukaisesti etäyhteydellä nuorten kansainvälisenä webinaarina.

Ensimmäinen kansainvälinen nuorten tapaaminen toteutui maaliskuussa 2019 Bodenissa, Ruotsissa. Opintomatkalle osallistui Suomesta 12 nuorta sekä 2 nuorten ohjaajaa Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueelta. Matkaraportti, Boden 2019, **liite 1**.

Toinen kansainvälinen nuorten tapaaminen toteutui keväällä 2020 Haaparannassa, johon osallistui Suomesta yhteensä 11 nuorta sekä 2 ohjaajaa Leader Pohjoisin Lappi ry:n alueelta. Matkaraportti, Haaparanta 2020, **liite 2**.

Nuorten kolmas tapaaminen webinaaritoteutuksena järjestettiin tammikuussa 2021 ja se toteutettiin oppilaitosyhteistyöllä Sodankylän Redun kanssa. Webinaari keräsi Suomesta yhteensä 16 osallistujaa.

Nuorten tapaamisten lisäksi Youth Activator Network-hankkeen yhteistyökumppanin LAG Spira Mare 2020:n kanssa järjestettiin yhteinen tapaaminen yhdistyksen hallituksen jäsenille syksyllä 2018. Tapaamisen tavoitteena oli oppia toisiltamme uusia toimintatapoja ja tutustua paremmin yhdistyksen toimijoihin. Tarkoituksena oli järjestää tutustumisen myös Ruotsiin, mutta se jäi toteuttamatta koronan vuoksi.

Verkostokoulutukset

Hankkeen toimenpiteinä ja tavoitteina oli myös järjestää koulutuksia verkostolle. Youth in Action-Euroopan tähti-nuorisovaihtokoulutus toteutui suunnitellusti, koulutukseen ilmoittautui 23 osallistujaa. Euroopan tähti-verkostokoulutuksen toteutti ulkopuolinen kouluttaja. Toteutuneen palvelumuotoilun ostopalveluresurssin myötä Demola Finland, korkeakoulujen kautta toimiva innovaatioalusta toimintojen kehittämiseksi osallistui projektin toteuttamiseen neljän opiskelijan sekä kahden asiantuntijan kautta.

Erillisiä NuorisoLeader-yhteys henkilö koulutuksia ei toteutettu, koska käytännössä suuri osa projektiryhmien yhteys henkilöistä on joko ohjaaja, opettaja tai projektissa mukana olevan nuoren huoltaja, jolloin NuorisoLeader-toiminnan ja projektin etenemisen läpikäynti lyhyesti on ollut riittävää. Hankkeen loppuajalla huomioitiin alueen uusia ja aktiivisia nuorisotoimijoita ja heidän kanssaan pidettiin palaveria perehdyttäen NuorisoLeader-toimintaan, että he osaisivat ohjeistaa myös kohtaamia nuoria toiminnan pariin.

Osallisuusaiheisia verkostokoulutuksia tai – tapaamisia pyrittiin järjestämään kaksi. Ensimmäinen koulutus jouduttiin perumaan pienen osallistujamäärän vuoksi ja toisen suunnitellun koulutuksen sisältöä jouduttiin muuttamaan koulutuksen aikana. Hankkeen aikana tarjottiin myös Mahis-ohjaajakoulutusta, joka jouduttiin myös pienen kiinnostuksen myötä perumaan.

Työpajat

Hankkeen tavoitteisiin kuului myös työpajojen toteuttaminen nuorten toiveiden mukaan, liittyen tulevaisuuden työelämän ja yrittäjyyden taitoihin. Työpajat toteutettiin osin omana työnä sekä ostopalveluna syksyn 2018 – kevään 2021 välisenä aikana. Nuorten toiveiden mukaan työpajoissa annettiin työkaluja omien ideoiden miettimiseen ja eteenpäin työstämiseksi sekä käsiteltiin tulevaisuustaitoja. Kentältä tulleen palautteen mukaan pari työpajaa pidettiin myös osallistavasti budjetoitaitojen kasvattamiseksi. Työpajoja järjestettiin pääasiassa kouluaikana yhteistyössä koulujen kanssa, mutta myös kouluajan ulkopuolella aktiivomalla nuorten vapaa-aikaa.

Yhtenä työpajakokonaisuutena oli alueen nuorisovaltuuston jäsenille järjestetyt, ostopalveluna tuotetut Tulevaisuustyöpaja-toteutukset. Tulevaisuustyöpajan pilotoititoteutus järjestettiin helmikuussa 2020 Savukoskella Savukosken nuorisovaltuustolaisille. Tulevaisuustyöpajoissa nuoria heräteltiin tulevaisuusajatteluun ja he pääsivät kurkistamaan tulevaisuuteen ja sen megatrendeihin, pohtimaan omaa vaikutustansa tulevaisuuteen sekä miettimään työpajassa oman tulevaisuuden ja tulevaisuusajattelun kautta näkökulmia oman paikkakunnan tulevaisuuteen. Tulevaisuustyöpajoja oli tarkoitus järjestää nuorisovaltuustoille suunnattujen leirien yhteydessä, joita suunniteltiin ensin syksyllä 2020 ja koronan vuoksi ajankohtaa siirrettiin tammikuulle 2021, mutta lopulta koronan vuoksi leirejä ei päästy järjestämään laisinkaan. Tästä huolimatta aiemman onnistuneen Tulevaisuustyöpajapilotoinnin jälkeen toinen Tulevaisuustyöpaja järjestettiin Inarin ja Utsjoen nuorisovaltuustoille helmikuussa 2021, Inarin Vasatokassa. Tulevaisuustyöpajan materiaali, **liite 3**.

Tulevaisuus häikäisee -Nuorten Leader-kyselyssä nuorten vastauksissa kävi ilmi, että paikkakunnille kaivataan lisää aktiviteetteja nuorille, joten tämänhetkisen trendin mukaan järjestettiin yhteistyössä Lapin AMK:n kanssa Koodaustyöpajoja Kemijärvelle, Sodankylään sekä Utsjoelle luomaan lisää vapaa-ajan virikettä sekä mahdollisuutta tutustua uuteen alaan ja luomaan valmiuksia tulevaisuuden työelämää varten. Kemijärven Koodaustyöpaja jouduttiin perumaan vähäisen osallistujamäärän vuoksi, mutta Sodankylässä nuoret aktivoituivat työpajan suhteen ja työpaja järjestettiin tammikuussa 2021. Koodaustyöpaja sai Sodankylässä hyvän vastaanoton ja palautteet tapahtumasta olivat positiivisia. Toteutuksen jälkeen uusista samanlaisista toteutuksista tuli useita kyselyitä, joten tällaiselle aktiviteetille olisi kysyntää Sodankylässä laajemminkin. Koodaamisen nouseva trendi näkyi myös Utsjoella, jossa Koodaustyöpaja toteutettiin helmikuussa 2021.

Yrittäjyys

NuorisoLeader-toiminnassa kannustettiin nuoria yrittäjyyteen ja vahvistettiin heidän yrittäjyys- ja työelämävalmiuksiansa. Hankkeen vahva painopiste yrittäjyydessä näkyi jo NuorisoLeader-tuen toimintamallissa, jossa tukirahaa myönnettiin nuorten projektien lisäksi myös nuorten yrittäjyyskokeiluille. Nuoria kannustettiin kokeilemaan kevyttä, matalan kynnyksen yrittäjyyttä jo nuorena tukirahan avulla. Tukirahaa haettiin nuorten yrittäjyyskokeiluihin lyhyemmistä pop-up-kahviloista pidempiaikaisiin kesätoihin sekä parhaimmissa tapauksissa into yrittäjyyteen syttyä yhden kesän yrittäjyyskokeiluna ja jatkui seuraavaan talveen koulun ohella. Hankkeen aikana haettiin rahoitusta yhteensä seitsemään yrittäjyyskokeiluun ja suurin osa niistä toteutettiin Sallassa, jossa 4H-yhdistyksellä on aktiivinen rooli nuorten yrittäjyyskasvatuksessa.

Nuorten yrittäjyyden tueksi järjestettiin yhteistyössä alueen 4H-yhdistysten kanssa Yrittäjyyskurssi kesällä 2020 sekä useita Yrittäjyystyöpajoja alueen kouluille alakoululaisista toisen asteen opiskelijoihin saakka.

Kansainvälinen yhteistyö Spira Mare 2020 kanssa toimi myös väylänä kannustaa nuoria yrittäjyyteen. Molemmilla opintomatkoiilla nuoret osallistuivat yrittäjien pitämille inspiraatioluennolle sekä webinaarissa ruotsalainen yrittäjä Malin Winberg kertoi oman kasvutarinansa yrittäjäksi, ja työpajan avulla kannusti nuoria seuraamaan omaa intohimoaan ja mahdollistamaan unelmat esimerkiksi yrittäjyyden kautta.

Pohjoisin Lappi

Nuorten yrittäjyyden tukemiseksi luotiin NuorisoLeaderille nuoren oma työkalupakki yrittäjyyden aloittamiseen, johon koottiin tarvittavat materiaalit ja ohjeet kuten liiketoimintasuunnitelmapohja ja kustannuslaskelmalaskuri ohjaamaan yrittäjyyden aloittamista. Materiaalit laitettiin kaikkien saataville Leader Pohjoisin Lappi ry:n NuorisoLeader-kotisivuille ja ne auttavat nuoria hahmottamaan yrittäjänä toimimisen vastuita ja tehtäviä jo NuorisoLeader-tukirahan hakuvaiheessa sekä ennen sitä. Nuorten yritysmateriaali, **liitteet 4.1. – 4.5.**

Muut tapahtumat

Hankkeen aikana myös järjestettiin itse sekä osallistuttiin jo olemassa oleviin tapahtumiin, kuten Kino Leader sekä Pelipäivä Sompion kirjastossa Sodankylässä 2018, Satoa ja sapuskaa -tapahtuma Pelkosenniellä sekä Pohjoinen askel tulevaisuuteen -messut Sodankylässä.

Nuorten pariin jalkauduttiin myös vierailamalla nuorisotiloilla ja oppilaitoksissa. Vierailut koettiin tärkeiksi kontakteiksi niin nuoriin kuin nuoriso-ohjaajiin ja opettajiin, joten joulukuussa 2020 järjestettiin nuorten omia iltoja nuorisotiloilla, jonne nuoret saivat tulla viettämään aikaa, tutustumaan NuorisoLeader-toimintaan ja ideoimaan omia projekteja aikuisen opastuksella. Nuorten omat illat tavoittivat juuri ne nuoret, joilla oli ideoita jo valmiiksi ja jokaisessa illassa saatiin nuorten kanssa projektien tukihakemuksia vireille. Lähtökohtaisesti nuorten omia iltoja suunniteltiin loppuvuodelle 2020 alueen joka kuntaan, mutta erinäisistä syistä kuten koronasta ja perumisista johtuen illat saatiin järjestettyä vain Inarissa, Savukoskella ja Pelkosenniellä.

Muut toiminnot

Nuorten saaminen mukaan päätöksentekoon on ollut yksi hankkeen taustalla olevista tavoitteista. Hankkeen kautta luotiin, testattiin ja lähetettiin nuorille suunnattu Tulevaisuus Häikäisee -Nuorten Google Forms-kysely, joka oli Leader-ryhmälle samalla kokeilu. Kysely oli kohdennettu yläkoululaisille, sekä lukio ja ammattikoululaisille, mutta vastauksia saatiin myös alakoululaisilta sekä jo opintonsa päättäneiltä nuorilta. Kysely toteutettiin vuosina 2019–2020 ja sen avulla tavoitettiin lähes 600 nuorta. Kyselyn tulokset ovat liitteenä. Tulevaisuus Häikäisee -nuorisokysely, **liitteet 5.1. – 5.3.**

Viestintä

Tiedottaminen ja viestintä aloitettiin hankkeen alussa sidosryhmien suuntaan sekä kutsumalla ohjausryhmä koolle. NuorisoLeader-toiminnan ulkoilme, kotisivut sekä niiden sisältö luotiin syyslukukaudella 2018. Kotisivuille lisättiin heti sivujen luomisvaiheessa NuorisoLeader-säännöt sekä lyhyet esimerkit projekteista. Sivujen lisäksi toiminnalle perustettiin Facebook-sivu sekä Instagram- ja Snapchat-tilit. Syyslukukaudella 2018 hankkeessa tiedotettiin toiminnasta kohdennetusti suoraan nuorille kouluvierailujen kautta kaikissa alueen kunnissa sekä samalla potentiaalisille nuorisotoimien sekä muiden yhdistysten yhteyshenkilöille. Kohdennettuja aktivointitilaisuuksia kouluvierailuja toteutettiin yhteistyössä muiden hankkeiden työntekijöiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa.

Pelipäivän 2018 tapahtumasta sekä NuorisoLeader-toiminnan kesätyömahdollisuudesta julkaistiin artikkeli Sompio-paikallislehdessä ja keväällä 2019 tehtiin myös juttu Radio Inariin. NuorisoLeader-tukimahdollisuudet olivat esillä printtimediassa myös mm. lokakuussa 2020, kun Inarilaiseen tehtiin artikkeli Inarilaisten nuorten Graffiti-projektista. Joulukuussa 2020 Sompio-lehdessä julkaistiin artikkeli Antun Apu -yrittäjyyskokeilusta. Antun Apu -yrittäjyyskokeilusta tehtiin juttu myös Lapin Keinon kanaviin helmikuussa 2021. NuorisoLeader-projekteja pääsi mukaan myös Lapin Keinon kuvaamalle videolle, jonka on tarkoitus ilmestyä vielä vuonna 2021. Videolla tulevat näkymään Savukosken nuorten projekti Colours of Northern Lights sekä inarilaisten nuorten Graffiti-projekti. (Lehtiartikkelit liitteenä 3.)

Pohjoisin Lappi

Spira Mare 2020- yhteistyömatkaan liittyen tiedotusta pyydettiin rehtoreiden kautta Wilma-järjestelmään sekä muiden yhteyshenkilöiden kautta. Oppilaitosten kautta toiminnasta tiedottaminen koettiin toimivaksi tavaksi ja sitä jatkettiin koko hankkeen ajan tiedon tavoittaessa nuoret systemaattisesti sitä kautta. Rehtorien lisäksi yhteyslinkkinä toimivat mm. opinto-ohjaajat sekä vararehtorit.

Instagram-tili luotiin ensisijaisesti tiedotuskanavaksi nuorten ja nuorten kanssa toimivien suuntaan, Leader Pohjoisimman Lapin nuoret- Facebook tili, nuorten kanssa toimivien sekä muiden sidosryhmien tavoittamiseen sekä pääasiassa sidosryhmille tarkoitettujen tapahtumien tiedottamiseen. Hankkeen alkaessa vuonna 2018 Whatsapp, Instagram ja Youtube olivat nuorten eniten suosimia viestintäkanavia. Tämä huomioiden, nuorten kanssa viestimiseen käytettiin aktiivisesti Whatsappia sekä Instagramia. Nuorisoleaderin kotisivuille kerättiin lyhyitä tarinoita raportoiduista Nuorisoleader-projekteista syksystä 2018 alkaen, jotka toimivat samalla esimerkkinä muille nuorille sivujen esittelyn myötä aktivointitilaisuuksissa, muissa tapahtumissa ja kouluvierailuilla. Aktivointitilaisuuksia varten tehtiin myös powerpoint-esitys, jota päivitettiin ja pidettiin koko hankkeen ajan ajantasaisena. Kesällä 2019 Instagram-tilin kautta toteutettiin kesäkuvakisa-kokeilu sekä joulukuussa 2020 ”Mistä sie unelmoit?” arvonta.

Tiedottamista sidosryhmille ja yhteyshenkilöille jatkettiin koko hankkeen ajan jo luoduilla kanavilla sekä suorilla kontakteilla. Tiedottaminen tavoitti kohderyhmän parhaiten tapaamisissa, tapahtumissa ja aktivointitilaisuuksissa. Hankkeen esitteitä jaettiin myös hankkeen ajan mm. kouluille, nuorisotiloille sekä harrastuspaikkoihin, joissa nuoria liikkuu.

b. Aikataulu, resurssit ja toteutuksen organisaatio

Youth Activator Network-hanke toteutettiin 3/2018–2/2021. Hankkeessa Leader Pohjoisin Lappi ry:n toiminta-alueella työskenteli kaksi projektipäällikköä, ensimmäinen ajalla 5/2018–4/2020 ja toinen 9/2020–2/2021. Kansainvälisen yhteistyökumppanin LAG Spira Mare 2020:n alueella samannimisessä Youth Activator Network -nuorisohankkeessa työskenteli kolme eri projektipäällikköä eripituisissa jaksoissa 9/2018 alkaen aina 1/2021 saakka.

Youth Activator Network -hankkeen hallinnoijana toimi Leader Pohjoisin Lappi ry. Hankkeen johtajana toimi yhdistyksen toiminnanjohtaja. Yhdistyksen taloussihteeri vastasi kokonaisuudessaan hankkeen taloushallinnosta sekä kehittämispäällikkö ohjasi hankkeen etenemistä.

Hankkeeseen nimettiin ohjausryhmä, johon kuului yhdistyksen toiminnanjohtaja, 2 hallituksen jäsentä, 3 kuntien nuorisotyön edustajaa sekä 1 järjestöedustaja.

c. Kustannukset ja rahoitus

Palkat	118 194,62
Palkkiot	0,00
Vuokrat	954,80
Ostopalvelut	16 594,38
Matkakulut	15 551,70
Muut kulut	2 830,71
Flat rate 15 %	17 729,19
Yhteensä	171 855,40

Julkinen tuki 100 %, josta EU:n ja valtion osuus 80 % ja kuntien osuus 20 %. Loppumaksun jälkeen haetaan vuosiloma-ajan palkkakustannuksia maksuun toiminnanjohtajan työaikojen jyvityksen johdosta.

Pohjoisin Lappi

d. Raportointi ja seuranta

Hankkeen raportointi sekä seuranta toteutettiin rahoituspäätöksen edellytysten mukaisesti. Hankkeen ohjausryhmä kokoontui yhteensä 9 kertaa, joissa hankkeen etenemistä ja toimenpiteitä seurattiin ja ohjattiin eteenpäin.

Hankkeella oli myös seurattavia kvantitatiivisia tavoitteita (nuorten projektien lukumäärät, nuorten osallistujien määrä, nuorten yritysten määrä). Ohjausryhmän kokouksissa määriteltiin, että NuorisoLeader-projekteja hakeneet, työpajoihin sekä kansainvälisiin toimenpiteisiin osallistuneet nuoret lasketaan hankkeeseen osallistuvien nuorten määrään, koska määrät ovat todennettavissa osallistujalistojen sekä projektihakemusten kautta.

Kerrannaisvaikutukset ja projekteihin osallistuneiden nuorten määrä voi olla tätä määrää suuremmat. Usean projektin osalta projektia on hakenut vain muutama nuori, mutta heidän hakemansa ja toteuttamansa projekti on vaikuttanut suurempaan nuorten ryhmään.

e. Toteutusoletukset ja riskit

Hankkeen suunnitteluvaiheessa keskeiseksi riskiksi määriteltiin toiminta-alueen laajuus ja henkilöstömäärän vähäisyys alueen kokoon peilattuna. Hankkeen kohderyhmälle Leader-toiminta ei ole ennalta tuttua, joten tiedottaminen toiminnasta, verkostoituminen sekä luottamuksen rakentaminen täytyi aloittaa alusta. Lisäksi NuorisoLeader -toimintatapana oli alueelle uusi ja sen tutuksi tuominen vaati erityisen paljon tiedottamista. Toiminnan onnistuminen edellytti nuorten aktivoimisen lisäksi myös vanhempien, nuorten parissa työskentelevien ja kylätoimijoiden innostamista mukaan mahdollistamaan nuorisolle kohdennetut toiminnot. Riskinä on toimintamallin vakiinnuttamisen onnistuminen niin, että toimet jatkuisivat myös hankkeen jälkeen.

4.3 Yhteistyökumppanit

Youth Activator Network -hanke toimi aktiivisesti yhteistyössä alueen keskeisen nuorten kanssa toimivan verkoston toimijoiden kuten oppilaitosten, kuntien nuorisotoimien ja 4H-yhdistyksien kanssa sekä muiden yhdistysten ja toimijoiden, kuten Lapin Liikunta ry:n ja MLL:n paikallisyhdistysten kanssa. Aktiivista yhteistyötä tehtiin myös Leader Pohjoisin Lappi ry:n omien sekä sen rahoittamien hankkeiden, kuten Lapin Keino, Elinvoimaa pohjoisimpaan Lappiin, Saamelainen paikallinen kehittäminen, De!-saamenkielisen nuorisokulttuurin kartoitus ja kehittäminen sekä Perhehoitoa ja palveluyrittäjyyttä, kanssa. Alueen sisäisten yhteistyökumppanien lisäksi hankkeessa tehtiin myös kansainvälistä yhteistyötä ruotsalaisen Leader-ryhmä LAG Spira Mare 2020 nuorisohanke Youth Activator Network kanssa.

4.4 Tulokset ja vaikutukset

Työpajoja järjestettiin eri teemoilla 19 kappaletta hankkeen aikana. Verkostokoulutuksia järjestettiin yksi, johon osallistui 23 henkilöä. Hankkeen alussa toteutettiin mainokset ja internetsivut.

Hankkeen aikana NuorisoLeader-tukirahaa myönnettiin yhteensä 27 projektiryhmälle sekä seitsemälle yrittäjyyskokeilulle, joihin osallistui yhteensä 174 nuorta. Välillisesti NuorisoLeader -projektit ovat vaikuttaneet suurempaan määrään nuoria, koska osallistuviin nuoriin laskettiin vain projektiryhmään nimetyt nuoret. Hankekoot olivat 100–500 euroa. Tukea haettiin selkeästi enemmän projekteihin ja projektiin kohdistuneiden tukihakemusten määrä oli 79,4 % kaikista tukihakemuksista. Yrittäjyyskokeilujen osuus oli siten 20,6 % kaikista tukihakemuksista. NuorisoLeaderin tukemat projektit ja yrittäjyyskokeilut ovat liitteenä. NuorisoLeaderin tukemat projektit ja yrittäjyyskokeilut, **liite 6**.

NuorisoLeader-tukea hakeneiden ja saaneiden nuorten ja nuorten ryhmien kohdalla korostuu seutukuntien erot ja aktiivisuus. Myös alueen eri kuntien välillä on voitu huomata eroja projektirahoituksen käytössä. Toisaalta hankkeen tavoitteiden mukaisesti NuorisoLeader-tukea hakeneet

7 (10)

Pohjoisin Lappi

tahot (nuoret ja nuorten ryhmät) ovat hyötäneet projekteistaan eniten. Hankkeella on osallistettu nuoria tukemalla nuorten omaa toimintaa ja antamalla samalla kokemusta projektien toteuttamisesta, kehitetty nuorten yrittäjyys- ja tulevaisuustaitoja sekä kehitetty menetelmiä ja työkaluja sekä ulotettu toimintaa yhteistyöverkostoon. Nuorisotoimijoiden tietoisuutta NuorisoLeader-toiminnasta ylläpidettiin jatkuvasti hankkeen aikana, jotta heillä olisi valmius ohjata nuoria hakemaan tukea sekä ottamaan myös yhteyttä suoraan NuorisoLeaderiin pyytääkseen lisää opastusta.

Kansainvälisessä yhteistyössä toteutui kaksi nuorten tapaamista lähitapaamisina, yksi nuorten tapaaminen webinaaritoteutuksena sekä yksi hallitusten jäsenten välinen tapaaminen. Kaikkien nuorten tapaamisten jälkeen palautteiden mukaan ainakin osa tapaamisien ja webinaarin ohjelmasta oli inspiroinut nuoria heidän omissa toiminnoissaan. Nuoret pääsivät vaikuttamaan toisen tapahtuman ohjelman sisältöön ja tapaamisesta saatiin kokonaisvaltaisemmin onnistunut kokemus niin nuorille kuin ohjaajille. Viimeisimmän nuorten tapaamisen jälkeen saadussa palautteessa korostui, että nuoret kaipaavat myös enemmän vapaa-aikaa, sillä tutustuminen sujui luontevammin ja vapaammin vapaa-ajalla. Kolmas nuorten kansainvälinen toimenpide toteutettiin etäyhteyksin kansainvälisellä webinaarilla.

5. Esitykset jatkotoimenpiteiksi

NuorisoLeader-toimijoille tehdyn valtakunnallisen kyselyn pohjalta noin puolella NuorisoLeader-toimintaa toteuttavilla rahoitus pohjautuu kuntarahaan. Kuntaraha voisi myös toimia tällä alueella toimivana vuosittaisena rahoituslähteenä, mutta tähän tulisi sitouttaa kaikki alueen kunnat niin, että rahoitus jakautuisi alueella tasapuolisesti. Toisena vaihtoehtona rahoitukselle olisi tehdä ”sponsorisopimuksia” sosiaalista pääomaa tarvitsevien yritysten kanssa, vastineena logojen näkyminen toiminnassa sekä somenäkyvyys.

NuorisoLeader toiminnan ylläpitäminen ja koordinoiminen vaativat henkilö- ja aikaresursseja. Aikaa kuluu tiedottamiseen, sidosryhmätyöhön, nuorten kontaktointiin, tapaamisiin, valmisteluun ja hakemusten käsittelyyn, työryhmätyöskentelyyn, raportointiin, maksatukseen ja projektien ohjaamiseen ja seurantaan. NuorisoLeader-toiminnan koordinoimista voisi hoitaa noin 50 % työajalla. Ensisijaisen tärkeää on käyttää työaikaa nuorten parissa sekä tehdä oppilaitos- ja tapahtuma yhteistyötä. Nuorten Leader-kyselyn perusteella yli 50 % vastaajista innostuisi mukaan NuorisoLeader-toimintaan koulun kautta. Hankkeen aikana on käynyt ilmi, että nuoret kokevat aikuisen jatkuvan tuen erittäin tärkeäksi projekteja ja yrittäjyyskokeiluja toteuttaessa. Siksi onkin tarpeen, että kaikissa palavereissa on läsnä vastuuikäinen.

Toiminnan jatkumisen vahvistamiseksi voisi valmistella nuorille suunnatun tulevan ohjelmakauden tavoitteiden mukaisen hankkeen, joka myös vastaa nuorten Leader-kyselyssä esiin nousseisiin tarpeisiin. NuorisoLeader-toiminnan vahvistaminen nuorille suunnatun hankkeen resursseilla on ollut toimiva konsepti alueella jo tämän hankkeen perusteella. Hankkeita on käytetty NuorisoLeader-toiminnan vahvistamiseksi myös muiden Leader-ryhmien alueella ja se on koettu hyväksi käytännöksi. Nuorten Leader-kyselyssä nousi esille nuorten huoli ilmastonmuutoksesta sekä myös aktiivisuus sen ehkäisemiseksi. Kyselyssä kysyttiin nuorilta mihin he käyttäisivät rahaa viihtyäkseen kotipaikkakunnallansa paremmin, mikäli heillä olisi sitä paljon ja 45,3 % vastanneista ilmoitti sijoittavansa rahaa tekoihin, joilla puhdas luonto säilyisi. Samassa kyselyssä kysymykseen ”Huolettaako sinua ilmastonmuutos?” yli 70 % vastanneista vastasi ”Kyllä” tai ”Ehkä”. Hankeideana on ilmastonmuutos -teemaan liittyvä kokonaisuus, joka valistaisi nuoria toimimaan entistä ekologisemmin ja paikallisesti toteutettuna se vastaisi alueellisiin tarpeisiin.

Hankkeen loppuaikana nuoria tutustutettiin digitaalisiin ratkaisuihin, joka on valtakunnallisestikin nouseva trendi. Digitaalisten ratkaisujen käyttövoima nousee jatkuvasti ja ne ovat jo nykypäivän sekä tulevaisuuden vahva voimavara. Hankkeen aikana mm. koodaustyöpajoille oli kysyntää ja ne nousivat tärkeiksi toimenpiteiksi auttaa nuoria kehittämään taitojaan tulevaisuuden työelämää varten. Koodaustyöpajoihin osallistuneilta nuorilta pyydettiinkin työpajojen päätteeksi palautetta toteutuksista, jossa kysyttiin mm. kuinka toteutus vastasi heidän odotuksiaan. Tähän pystyi vastaamaan asteikolla 1-5

Pohjoisin Lappi

(1=ei ollenkaan, 5=vastasi täysin odotuksia) ja yhteenvetona Sodankylän ja Utsjoen työpajoista keskimääräinen vastaus oli 4,8. Digitaalisuus on näkynyt myös vahvasti muiden toimijoiden toiminnan kehittämisessä ja digitaalisuutta hyödynnettiin myös mm. Maaseutuverkoston virtuaalisessa Mun tulevaisuus 2040-työpajassa, jossa rakennettiin toiveiden tulevaisuutta Minecraft-pelimaailmassa.

Etelä-Suomessa sijaitsevassa Ravakka Leader-ryhmässä on tehty edistyksellistä nuorisotoimintaa nimenomaan kansainvälisen hankkeen avulla. Kansainvälisyyttä arvostetaan ja edellytetään entistä enemmän nyky-yhteiskunnassa niin opinnoissa kuin työelämässä. Youth Activator Network -hankkeessa toteutettu kansainvälinen yhteistyö on inspiroinut nuoria ja lisännyt heidän itsetuntoaan ja tämän jatkaminen voisi mahdollistaa tulevaisuudessa NuorisoLeaderille roolin myös alueen nuorten kansainvälisessä kasvatuksessa.

Nuorten Leader-kyselyssä nuorten vastauksissa nousi vahvasti esille, että heidän oletuksensa NuorisoLeaderista on, että NuorisoLeaderin avulla on mahdollista lisätä alueen harrastusmahdollisuuksia ja vahvistaa nuorten mahdollisuutta osallistua jo olemassa oleviin harrastuksiin vaikuttamalla käytännön asioihin – etenkin urheiluharrastuksissa. Tämän suhteen korostuu NuorisoLeaderin rooli nuorten projektien tukirahan myöntäjänä. Hankkeen aikana on toteutettu enemmän vapaamuotoisia projekteja kuin yrittäjäyyskokeiluja. Yrittäjäyyskokeiluja on toteutettu myös 4H-yrittäjäyyskokeilujen rinnalla.

Hankkeen aikana todettiin haasteeksi nuorten sitouttaminen toimintaan. Nuorten laajamittainen osallistaminen ja osallistuminen edistäisi nuorten tarpeiden ja toiveiden huomioimista jo mahdollisen seuraavan hankkeen suunnitteluvaiheessa. Tulevien nuorisohankkeiden suunnittelussa tulisi ottaa huomioon aiemmin mainitut trendit, kuten ilmastonmuutos, digitaalisuus ja kansainvälisyys. Suunnittelun alkuvaiheessa tulisi kartoittaa lisäksi sitä, millaiselle toiminnalle nuorilla itsellään on tarvetta, kysyntää ja kiinnostusta. Nuorten sitouttamiseksi, tutustuttamiseksi kehittämistoimintaan ja äänen kuulemiseksi olisi hyvä perustaa nuorten oma NuorisoLeader-työryhmä, joka suunnittelisi toimintaa yhdessä koordinaattorin kanssa. Tämä työryhmä voisi jatkossa korvata myös nykyisen NuorisoLeader-työryhmän, joka vastaa nykyisellään NuorisoLeader-tukihakemusten käsittelystä. Nykyisestä työryhmästä 75 % on aikuisia ja 25 % edustaa nuorison ääntä. Toimenpide-ehdotuksena on myös muiden rahoituslähteiden ja rahastojen hyödyntäminen tarkoitukseen sopivalla tavalla, esimerkiksi osallisuuden edistämiseen. Nuorten kanssa tehtävää ja nuorille suunnattua toimintaa on toteutettu muilla alueilla myös ESR- tai Erasmus+-tukien avulla.

Lapissa kulkuyhteydet ja toiminnan kannalta tarvittavat tilat ovat haastavia erityisesti nuorten näkökulmasta, ja niihin tulisi etsiä uudenlaisia ratkaisuja. Tulevissa hankkeissa tulee muistaa huomioida etäisyydet ja nuorten kulkemisen haasteellisuus varaamalla budjettiin tarpeeksi varoja matkakustannuksiin ja kuljetuksiin. Toimiminen saamelaisalueella edellyttää, että viestintämateriaaleissa huomioidaan saamenkieliset käännökset. Tämä vahvistaa nuorten kielen ja kulttuurin säilymistä.

Oppilaitoksissa ja alueen 4H -yhdistyksissä toteutetaan yrittäjäyyskasvatusta. Nämä ovat tahoja, joiden kanssa NuorisoLeader-toiminta voisi tulevaisuudessa tehdä enemmän yhteistyötä. NuorisoLeader-toiminnan kehittäminen opetussuunnitelmaan pohjautuvaksi tukisi kouluja kasvatustyössä. NuorisoLeaderin yhteistyö muiden nuorisotyötä tekevien sidosryhmien kanssa vakiintuisi ja helpottuisi, jos toimijoiden välillä olisi säännöllistä yhteydenpitoa. Esimerkiksi kuukausittaiset yhteiset tapaamiset alueen nuorisotoimijoiden kanssa auttaisivat toimijoita pysymään ajan tasalla, ja nuorille suunnattuja toimintoja voitaisiin toteuttaa laajemminkin yhdessä.

6. Ohjausryhmän arvio hankkeen toteutuksesta

Hankkeen toteutus on mennyt suunnitelmien mukaisesti.

9 (10)

Pohjoisin Lappi

Raportin laatija: Salla Klemetti

Liitteet:

1. Matkaraportti, Boden 2019
2. Matkaraportti, Haaparanta 2020
3. Tulevaisuustyöpajan materiaali
4. Nuorten yritysmateriaali
5. Tulevaisuus Häikäisee -nuorisokysely
6. NuorisoLeaderin tukemat projektit ja yrittäjyyskokeilut
7. Lehtiartikkelit

10 (10)

